

## Framboos (*Rubus idaeus*)

Frambozen komen van nature voor in bosranden van gematigde streken. Ze zijn afkomstig uit Europa en Azië, en werden al in de middeleeuwen geteeld voor hun zoete bessen.

### Graag volle zon of halfschaduw

Frambozenstruiken zijn bosrandplanten die groeien in volle zon of halfschaduw. Meer licht zorgt voor meer en lekkerdere bessen. Frambozenstruiken staan het liefst op een beschutte plaats want felle rukwind kan de tere, lange frambozenstengels ernstig beschadigen. In de stad plant je de struiken dus het best tegen een muur, gericht naar het zuiden of zuidwesten. Zo krijgt de struik zowel zonlicht als regen en staat hij goed beschermt tegen de wind.

Fruitstruiken gedijen het best op een goed doorlatende bodem die genoeg voedingsstoffen zoals kalium en water vasthoudt.

### Planteigenschappen

- **GROOTTE:** de struik wordt 1,5 à 2 m hoog en 0,5 tot 1,5 m breed.
- **BESTUIVING:** Frambozen zijn vooral zelfbestuivend, maar kruisbestuiving levert meer en grotere vruchten op. Het is dus aan te raden om minstens twee rassen bij elkaar te zetten.
- **BLOEI- EN OOGSTPERIODE:** Er zijn twee soorten frambozen: zomerframbozen en herfstframbozen. Door verschillende variëteiten te telen, kun je van mei tot oktober frambozen oogsten.

	Zomerframbozen	Herfstframbozen
<b>Bloeiperiode</b>	Eind mei-begin juni (van onder naar boven)	Eind juli-augustus (van boven naar onder) + herbloeï in de lente van volgend jaar
<b>Oogstperiode</b>	half juni-begin augustus	Eind augustus-half oktober + tweede oogst in de zomer van volgend jaar
<b>Rassen</b>	Tulameen, Glen Ample, Golden Everest (geel)	Autumn Bliss, Fall Gold (geel), Augustred, September, Héritage, Baron de Wavre

- **BEWAARPERIODE:** hoogstens twee dagen houdbaar in de koelkast.

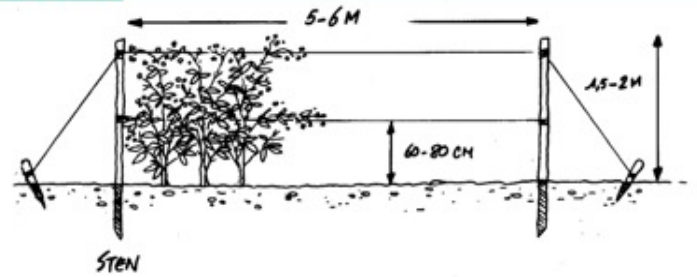
### Wat heb je nodig?

- **PLANTGOED:** Koop gezond en ecologisch plantgoed bij een plantgoedleverancier.
- Compost of potgrond
- Eventueel houtassen of vinasse als je teelt op een zandbodem.
- Mulch om de bodem te bedekken. Gebruik het liefst mulchmateriaal dat afkomstig is uit een gelijkaardig milieu als het bos, houthaksel of gevallen bladeren.

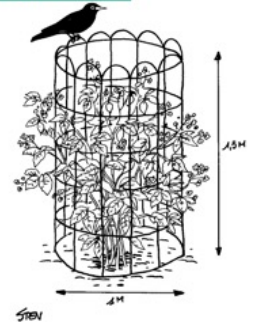
### Hoe en wanneer plant je je struiken?

- Plant frambozen met naakte wortel vanaf november (na het vallen van de bladeren) tot eind maart (voor de bloei), als ze in rust zijn. Koop je plantgoed in een pot? Dan kun je nog later planten.
- Plant in rijen op minstens 50 cm van elkaar of in een bosje. Je kunt frambozen ook tegen de muur planten, maar let wel op de oriëntatie van de muur (ideaal Z en ZW).

FIGUUR 16: FRAMBOZEN IN EEN RIJ



FIGUUR 15: EEN FRAMBOOS IN HET RIJ



- Maak de grond onkruidvrij en werk hem los met een woelvork.
- Maak een plantgat dat flink wat groter is dan de wortels. Plant de scheut 10 tot 15 cm diep, zodat de vertakking van de struik net onder het grondoppervlak zit.
- Vul het plantgat met aarde en druk de grond goed aan.
- Breng een laag organisch materiaal (bladeren, gewasresten, houtsnippen) aan en geef water.
- Zorg voor extra steun zodat de stengels niet breken. Plant je in een rij? Span dan horizontale draden aan en bind daar de stevigste scheuten aan vast. Voor een solitaire struik of bosje kun je een stuk kippengaas rond de struiken zetten.

**SNOEIEN** is belangrijk om licht en lucht in het binnenste van de struik te brengen. Dat zorgt voor gezondere struiken en meer en zoetere vruchten.

- Het eerste jaar hoeft je niet te snoeien. Vanaf het tweede jaar snoei je twee keer per jaar: één keer in februari en één keer in de late zomer.
- In februari: Hou telkens ongeveer 8 scheuten per meter. Neem overtollige, zwakke scheuten weg tot op de grond.





Framboos, bloesem  
© Velt vzw

- In de loop van het voorjaar (maart-juni): Trek de nieuwe scheuten die buiten de rijen verschijnen uit. Ze putten de plant uit. Van de nieuwe scheuten die in de rij verschijnen, laat je er 12 staan. Volgend voorjaar selecteer je weer de 8 stevigste scheuten.
- In de late zomer: De snoei verschilt voor zomer- en herfstframbozen:
  - **Zomerframbozen:** De afgedragen stengels geven geen frambozen meer en sterven af. Haal die stengels weg tot tegen de grond.
  - **Herfstframbozen:** Knip van de stengel die vruchten gedragen heeft het bovenste deel weg. Laat het onderste deel staan: dat stuk zal volgend jaar opnieuw bloeien en frambozen dragen. Knip na de tweede oogst de oude verhoutte stengels weg tot de grond.

**BEMESTEN:** Frambozen moeten elk jaar een massa nieuwe stengels vormen, meer dan 1,5 m hoog. Daarvoor hebben ze stevige bemesting nodig.

- In het voorjaar: Leg een flinke hoeveelheid organisch materiaal aan de voet van de struiken. Door de jaarlijkse compostbemesting geef je de planten ook veel kalium. De bessen hebben dat nodig om stevige en droogteresistentere stengels te vormen. Op zand- en kleigrond is het nodig extra kalium te geven, bijvoorbeeld door houtassen of vinasse. Kaliumtekort herken je aan geel kleurende bladranden.
- Na de bloei kun je nog een tweede kaliumbemesting geven.
- Na de vruchtzetting kun je nog een tweede compostbemesting geven.



## Welke zorg hebben je frambozen nog meer nodig?

- Breng regelmatig aan de voet van de plant een verse mulchlaag aan om ongewenste kruiden op een afstand te houden. Wied kruiden die toch verschijnen met de hand. Bessenstruiken wortelen ondiep zodat je niet kunt schoffelen.
- Geef genoeg water in droogteperiodes. De framboos kan niet goed tegen de droogte.
- Nadat de struik volledig afgedragen is (gemiddeld na acht jaar), zoek je beter een ander perceel uit om nieuwe struiken te planten. Ziektes zoals phytophthora en wortelknobbel overleven in de bodem.



## Hoe en wanneer kun je frambozen oogsten?

- Gemiddeld kun je 6 tot 9 jaar genieten van frambozen voordat je frambozenstruik afgedragen is.
- Afhankelijk van de variëteit kun je oogsten van mei tot in oktober.



## Frambozen in de stad

### – Biodiversiteit

De bloesems en frambozen lokken allerlei beestjes. In het groeiseizoen komen insecten af op stuifmeel en nectar van de bloemen. Ook vogels eten graag bessen. Als je dat niet wilt, bescherm je struiken dan met netten of een kooi van kippengaas.

### – Beleving

De bloemen en de geur van de planten maken de ruimte ook visueel aantrekkelijk en zorgen voor extra beleving in de stad.